

PFAS-exponering vid vistelse i ett område med förorenad mark

Umeå
2025-06-26

Lars Modig, yrkes- och miljöhygieniker
Hanna Lindström, yrkes- och miljöhygieniker
Arbets- och miljömedicin norr
Norrlands universitetssjukhus

Rapport AMM norr 2025:01

Bakgrund och frågeställning

Miljökontoret i Boden inkom med en förfrågan med anledning av uppmätta halter av PFAS 4 i markområde. Förfrågan gällde behov av en första översiktlig bedömning om den PFAS-exponering som sker via dammexponering vid vistelse i området kunde ge någon risk för ohälsa.

Exponering sker då en vägen, som oftast används för fordonstrafik, används för promenader och rastning av hundar. De uppmätta halterna av PFAS 4 låg mellan 66 och 200 µg/kg jord. Bedömningen är översiktlig och tar ej hänsyn till antal provpunkter och vi vet inte andelen torrsubstans i respektive prov.

Metod

Den metod som användes för en första, enklare riskbedömning utgick ifrån angivet intervall av PFAS 4-halter (66 och 200 µg/kg jord), att halten torrsubstans är 100 % samt 100 % intag av PFAS. Exponeringsscenario avser en vuxen person på 70 kg som exponeras för 50 mg damm, tre gånger per vecka. Antagandet om dammintag har hämtats från en tidigare rapport om hälsoriskbedömningar vid utredningar av förorenade markområden (1). Som jämförelse har det tolerabla veckointaget (TVI) 4,4 ng/kg/vecka för PFAS 4 använts (2).

Resultat – exponering

I tabellen nedan visas veckointaget av PFAS 4 vid givet exponeringsscenario samt en jämförelse hur stor andel det beräknat intaget av PFAS 4 motsvarar av TVI för PFAS 4.

Halt PFAS i jord (ng/kg)	Halt PFAS (ng) i 50 mg jord	Halt PFAS (ng) per kg, antaget 70 kg	Halt PFAS (ng per kg) per vecka antaget tre exponeringstillfällen	Andel (%) av TVI (4,4 ng/kg/vecka)
66 000	3,3	0,047	0,14	3,2
200 000	10	0,14	0,43	9,7

Riskbedömning

Våra beräkningar (se tabell) visar att under givna antaganden blir exponeringen för PFAS 4 låg för en vuxen person som vistas på vägen tre gånger per vecka. För att nå TVI behöver intaget av jord per vecka överskrida 500-1500 mg beroende på om högsta respektive lägsta PFAS4-halterna i mark förekommit. Enligt Livsmedelsverkets beräkningar exponeras en vuxen person i Sverige för ca 2 ng/kg/vecka av PFAS4 via livsmedel och dricksvatten (3).

Referenser

1. Naturvårdsverket, 2008. Liljelind, I., Barregård, L. Hälsoriskbedömning vid utredning av förorenade områden. Naturvårdsverket. Rapport 5859; 2008
2. <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/6223>
3. <https://www.livsmedelsverket.se/livsmedel-och-innehall/oonskadeamnen/miljogifter/pfaspoly-och-perfluorerade-alkylsubstanser>